

1. תיאור המקרה

בעבודה הנוכחית מתואר תהליך אישי של התפתחות קריירה שעברה מיכל. מיכל, בת 38, סיימה תואר בהנדסת ביוטכנולוגיה ותעודת הוראה. לאחר סיום לימודיה היא החליטה להשקיע בגידול ילדיה, אך התייחסה למהלך זה כקריירה בפני עצמה. זה היה שלב בחייה שתאם את תפישותיה לגבי מהות האשה. בהיותה אישיות יצירתית היא נקטה יוזמה ופתחה גן פרטי, בתור הכנסה שמשתלבת עם אורח חיים בו בחרה, בשלב זה. במהלך תקופה זו, היא נחשפה לקורס "יזמות עסקית", מטעם מת"י (מרכז פיתוח יזמות). היא חשה צורך להתקדם למהלך הבא בקריירה האישית שלה, ולנצל יותר את יכולתיה האינטלקטואליות.

מיכל נקטה מהלכים רבה עוצמה ומשמעות לצורך תכנון קריירה בהיבט האישי: היא עשתה סדנת לינק-דין, בתור עוד צעד להרחבת הנטוורקינג. בנוסף היא פנתה לייעוץ מקצועי, בדבר בחירת כוון המתאים לה ביותר. היא נרשמה לסדנה שתאפשר לה הכוונה לקריירה התואמת נקודות חוזק אישיותיות ותכין אותה לראיון עבודה. בעקבות הייעוץ מיכל עשתה קורס של "שיווק וקידום מכירות". היא ניסתה את עצמה בתחום זה וראתה כי מעדיפה לבטא את כישוריה באופן שונה – דרך עבודה עם ילדים.

בתור אישה, היה חשוב למיכל לחוות את האמהות ולממש את מחויבותה כלפי המשפחה. לכן היא בחרה למצוא משרה המאפשרת גמישות בשעות העבודה. מיכל התקבלה לחברה המעבירה חוגים בתחומי רובוטיקה, בשילוב מתמטיקה. משרה חלקית, כאשר חלק מהחוגים בשעות בוקר או צהריים וחלקם בשעות ערב. היא עמדה באתגר והוכיחה את עצמה כבעלת אחריות, רצינות, יכולת למידה עצמית, כולל למידה מטעויות ובסוף השנה קיבלה פידבק מאד חיובי ומתמרץ מהנהלה, כולל העלאה במשכורת. מיכל רואה את עצמה מתקדמת בתוך החברה ושואפת להוביל מהלך של שינוי ושיפור.

התקדמות נוספת, בתור צעד להרחבת הכישורים והמיומנויות, זו הדרכה בחברת "נטלי" בפרויקט, בתחום הרפואה. עיסוק זה מאפשר למיכל מימוש של כישוריה הנוספים, וסיפוק גדול מכך שיכולה לתרום ולהעשיר אחרים.

2. ניתוח וניהול קריירה

שלבי חיים וקריירה

כבר בתחילת הראיון, מיכל הדגישה, כי עבורה השקעה והתקדמות ייתכנו רק במקום אליו יהיה לה חיבור מבחינת עניין וערכים. לפי פרסורמן, אנשים שואפים לבחור עיסוקים התואמים לתכונותיהם האישיות ובכך המאפשרים ביטוי עצמי. כאשר רמת התאמה גבוהה תקדם גישה חיובית ויציבות בתחום הקריירה (Parasuraman, 2000).

מיכל סיימה תואר ראשון בביוטכנולוגיה, בהצטיינות – דבר שודאי פתח בפניה מגוון אפשרויות, אך בשלב זה התרחש מפנה. היא הפכה לאם והתחילה לראות בתפקידה החדש – סוג של קריירה מאתגרת. בתור אישה דתייה, האמהות קיבלה עדיפות ערכית, על פני יציאה לעבודה, במשרה מלאה מחוץ לבית. שמונה שנים היא התמקצעה בתחום זה ולדבריה הפכה ל"אלוף". אז הרגישה צורך למימוש מקצועי ולאחר תקופת חיפוש אינטנסיבית החלה להשקיע בתפקיד חדש, ולהתקדם בו. למהלכים בהם נקטה מיכל מתאים מודל קריירה, המתאר קריירה בתור סדרת מעגלים הנפרסים לאורך חיי האדם. כל מעגל מייצג מחזור קריירה נפרד והקוטר של המעגל מדגים את משך השלב. כל מחזור כזה מורכב ממשימות התפתחותיות, כגון: חקר, רכישת ניסיון, התמסדות ומיומנות גבוהה. בין המעגלים יכולה להתקיים חפיפה. סיום של שלב אחד יכול להוות יסוד לתחילת השלב הבא (Parasuraman, 2000). התפתחותה האישית של מיכל בתור אם, סיפקה לה את התובנה והבסיס שכוונו אותה למציאת תחום עבודה התואם את צרכיה וכישרונותיה. היא מצאה את תחום ההדרכה המאפשר לה פיתוח ויישום ידע וכישרונות מקצועיים וגם גמישות מבחינת מספר שעות העבודה. התאמה זו הייתה קריטית לגביה בתור שילוב בין עיסוק שהיא אוהבת לבין תפקידה כאם.

בניית חזון מקצועי והוצאתו לפועל

לאורך הראיון מיכל מצטיירת כאישיות בעלת גמישות מחשבתית ואישיותית. היא הלכה לבדוק את תחום היהדות, ובעקבות מה שהכירה החליטה לחזור בתשובה ולבחור באורח חיים דתי. כמו כן היא בחרה ללמוד תחום טכנולוגי שזה הוא גם צעד שאינו אופייני לבנות. יש לה יכולות גבוהות של למידה ויישום – היא פתחה עסק, הכינה לבד תכנים וארגנה גן. היא בעלת אחריות ורצינות, תכונות שביטאה כאשר החליטה לצאת לעבוד כשכירה. מיכל נקטה אז, בצעדים מחושבים ויעילים – פנתה לייעוץ, נרשמה לסדנת תרגול לקראת ראיון עבודה.

התפתחות טכנולוגית ותחרות מואצת מציבים תנאים לגיוס עובדים. לפי לארי, ארגון רואה תמורה מהעובד לא רק במונחי רווח/הפסד, אלא גם מבחינת איכות של הון אנושי ואינטלקטואלי. יש עדיפות לבחור את הטובים והמבריקים, למשוך ולשמר כוח עבודה איכותי (Leary, 2002). הנהלת החברה אליה גויסה מיכל, זיהתה את כישוריה ואת הפוטנציאל שלה. כבר בשיחת משוּב, שבסוף שנת עבודתה הראשונה – שמעה מיכל מפי הממונה שלה חוות דעת של ההנהלה – כי הנה מהווה עמוד שדרה מבחינת היותה ועובד משמעותי, עבור החברה.

תכנון קריירה אישית והתאמתו לארגון

מתוך דבריה של מיכל, ניתן לראות כי היא נקטה בצעדים ברורים לצורך פיתוח הקריירה שלה. בכדי להתקבל למקום עבודה התואם את תחומי העניין שלה, מיכל החלה בתהליך מושכל שאמור היה לקדם אותה לכוון הרצוי. היא ניגשה לייעוץ קריירה, הלכה ללימודי קורסים התואמים את תחומי העניין שלה, בדקה מה מתאים לה מבין האפשרויות המקצועיות הקיימות, ואף השתתפה בסדנת הנחיה. כלומר היא נקטה במהלך תכנון קריירה אישי - הממוקד בפרט (שרעבי, 2002). הארגון אליו התקבלה מיכל, מצדו נוקט במהלך ניהול קריירה של העובדים שלו (שם). מיכל סיפרה על השתלמות שהחברה ערכה כדי להקנות ערך מוסף לעובדיה. בסופה של ההשתלמות, הארגון ביצע הערכת יכולת של העובדים בכדי לזהות מסלולי קריירה אפשריים לטובת האינטרסים של הארגון.

הממונים בארגון זיהו את השאפתנות של מיכל, לכן בכדי למנוע תסכול, ירידה במוטיבציה קיימו שיחת תאום ציפיות. התבצע תהליך של ייעוץ קריירה ע"י מנהל אישי – הועבר מסר בנוגע לאפשרויות קריירה תוך שמיעה של ציפיות העובד וצרכיו. התקיימה אינטראקציה פנים אל פנים, בכדי לאפשר הבניה הדדית של ציפיות ריאליות (שרעבי, 2002).

נשים, גברים ובחירת קריירה

מיכל הדגישה שאינה אוהבת סטריאוטיפים ובנוסף מעדיפה עבודה מתוגמלת, יחסית. לפי איילון, נשים נרתעות מלפנות למתמטיקה, למדעים ולטכנולוגיה, במסגרת לימודיהן הגבוהים (איילון, 2000). עובדה זו מטרידה את מי שדוגל בשוויון הזדמנויות, כוון ממדובר בתחומים, אשר יותר מתוגמלים כלכלית. רתיעה זו אצל בנות מתחילה עוד בתיכון, ומתבטא במתן עדיפות למקצועות ההומאניים. ההסבר הרווח לכך הוא קיום גישה סטריאוטיפית לגבי מה שאמור לעניין בנות, והשפעת הסביבה התומכת בסטריאוטיפ זה. דעותיהם של יועצים בית ספריים ומורים רק מגבירים את חוסר העניין, תחושת חוסר רלוונטיות ואת החשש מהתמודדות עם תחומים אלו (שם). מחקרה של איילון הראה כי בנות אשר הצליחו לסיים מתמטיקה ומדעים בתור תחום מוגבר, עדיין העדיפו לפנות לתחומי המשפטים והרפואה (איילון, 2000) ולא דווקא להנדסת חשמל או מכונות. בתור הדגשת ה"אני מאמין" שלה, מיכל בחרה ללמוד הנדסה. ובתור צעד הבא בקריירה – בחרה להשתלב בחברה המעבירה תכנים של רובוטיקה ומתמטיקה.

מנהיגות בניהול קריירה אישית

לפי פשה, מיכל נקטה במרב הטכניקות שמייצרות הצלחה בניהול קריירה (Fache, 2014). היא התייחסה לתפקידה ככובד ראש; היא שאפה ללמוד ולהשתפר, היא יצרה קשרים בין אישיים טובים עם ממונים והצוותי הוראה במקומות עבודתה; היא הכירה בקשיים, אך למדה להתמודד איתם. היא בחרה ללמד במקום עבודה נוסף, אך בלי לעזוב את מקום עבודתה הקבוע וזאת על מנת ליצור יציבות תעסוקתית. ניתן בהחלט להניח, כי מיכל תצליח לעצב לעצמה קריירה מצליחה גם בהמשך.